

บทที่ 5

สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการทดลอง

จากการศึกษาการผลิตนมผงปรุงแต่งกลิ่นรส ด้วยผงวานิลลาและผลึกน้ำผึ้ง โดยการทำแห้งแบบแช่เยือกแข็ง โดยเติมสาร ที่ช่วยในการลดการเกาะติดของอาหารผง คือ มอลโตเด็คซ์ทรินที่มีระดับ DE 10 สามารถสรุปผลการทดลองได้ดังนี้

อัตราส่วนที่เหมาะสมของสารปรุงแต่งกลิ่นและรสในการทำนมผงปรุงแต่งกลิ่นรส

สูตรอัตราส่วนที่เหมาะสมของวัตถุดิบที่ใช้เป็นสารปรุงแต่งกลิ่นและรส ในการผสมเข้ากับนมผงสด คือ ผงวานิลลา 5% ของปริมาณนมผงสด และปริมาณผลึกน้ำผึ้ง 50% ของปริมาณนมผงสด จะทำให้มีค่าความชอบรวมของผู้บริโภคอยู่ในระดับความชอบปานกลาง (6.74 คะแนน)

สภาวะที่เหมาะสมในการทำแห้งนมผงปรุงแต่งกลิ่นรส โดยใช้เครื่องทำแห้งแบบแช่เยือกแข็ง

สภาวะที่เหมาะสมในการผลิตนมผงปรุงแต่งกลิ่นรส คือ ระยะเวลาในการทำแห้งแบบแช่เยือกแข็ง 72 ชั่วโมง ปริมาณมอลโตเด็คซ์ทริน 30% จะทำให้ผลิตภัณฑ์นมผงปรุงแต่งกลิ่นรส มีคุณภาพทางกายภาพ และเคมี คือ ค่าสี $L^* a^* b^*$ และค่า hue angle เท่ากับ 93.15 ± 0.23 -4.18 ± 0.04 20.87 ± 0.36 และ 78.66 ± 0.19 ตามลำดับ ความสามารถในการละลาย $88.35 \pm 0.25\%$ ความสามารถในการไหล (ค่ามุมกอง) 24.67 ± 1.15 องศา ค่า a_w เท่ากับ 0.17 ± 0.00 และปริมาณความชื้น $2.98 \pm 0.02\%$

เปรียบเทียบสมบัติทางกายภาพ เคมี จุลชีววิทยา และด้านประสาทสัมผัส ของผลิตภัณฑ์นมผงปรุงแต่งกลิ่นรสและนมผง

นมผงปรุงแต่งกลิ่นรสมีสมบัติทางกายภาพที่ดีกว่า และมีปริมาณคาร์โบไฮเดรตมากกว่า และมีปริมาณความชื้น และค่า a_w น้อยกว่านมผงบริสุทธิ์ ซึ่งสมบัติด้านจุลชีววิทยาของทั้งนมผงและนมผงปรุงแต่งกลิ่นรสถือว่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของประกาศกระทรวงสาธารณสุข กำหนด ส่วนสมบัติด้านประสาทสัมผัสด้วยการทดสอบการยอมรับของผู้บริโภค พบว่านมผงปรุงแต่งกลิ่นรสได้คะแนนการยอมรับของผู้บริโภคมากกว่านมผง

อัตราส่วนในการชงละลายที่เหมาะสมของนมผงปรุงแต่งกลิ่นรส

อัตราส่วนที่เหมาะสมในการชงละลายผลิตภัณฑ์นมผงปรุงแต่งกลิ่นรสกับน้ำขึ้นอยู่กับลักษณะความชอบส่วนตัวของผู้บริโภคแต่ละบุคคล โดยอัตราส่วนที่ผู้บริโภคน่าจะเลือกเป็นอัตราส่วนที่เหมาะสมในการชงละลายผลิตภัณฑ์นมผงปรุงแต่งกลิ่นรสนั้น คืออัตราส่วน 9:100 และ 12:100 ซึ่งมีคะแนนความชอบรวมใกล้เคียงกัน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) จะทำให้มีค่าความชอบรวมของผู้บริโภคอยู่ในระดับความชอบปานกลาง (6.80 และ 6.63 คะแนน ตามลำดับ)

ลักษณะของชอบชื้นไอโซเทอร์มของนมผงปรุงแต่งกลิ่นรส

ผลิตภัณฑ์นมผงปรุงแต่งกลิ่นรสมีการดูดความชื้นเพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ ในช่วงค่า a_w เท่ากับ 0.0-0.5 ทำให้เส้นกราฟ adsorption isotherm มีความชันน้อย และเมื่อค่า a_w สูงขึ้นตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปจนถึงค่า a_w 0.7 ลักษณะของเส้นกราฟจะมีความชันเพิ่มขึ้น อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นลักษณะของผลิตภัณฑ์อาหารพวก hygroscopicity และควรเก็บในสภาวะความชื้นสัมพัทธ์ต่ำกว่า 35% เพื่อเป็นการรักษาให้ผลิตภัณฑ์นมผงปรุงแต่งกลิ่นรสที่มีคุณภาพดีคงอยู่

การเปลี่ยนแปลงคุณภาพของนมผงปรุงแต่งกลิ่นรสในระหว่างการเก็บรักษา

ทำการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์นมผงปรุงแต่งกลิ่นรสเป็นระยะเวลา 4 เดือน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงของค่า L^* และ a^* ลดลง ส่วนค่า b^* มีค่าเพิ่มขึ้น ค่า a_w ค่าปริมาณความชื้น และความสามารถในการไหลลดลงในระหว่างการเก็บรักษา เมื่อครบระยะเวลา 4 เดือนพบว่าผลิตภัณฑ์นมผงปรุงแต่งกลิ่นรสมีค่า a_w ปริมาณความชื้น และค่ามุมกองเท่ากับ 0.24 ± 0.00 $3.92 \pm 0.05\%$ และ 35.00 ± 1.79 องศา และปริมาณจุลินทรีย์ทั้งหมด ยีสต์และรา น้อยกว่า 10 CFU/g สมบัติด้านประสาทสัมผัสมีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย แต่ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการทํางานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการผลิตนมผงที่มีการปรุงแต่งกลิ่นรสด้วยผงวานิลลา และผลึกน้ำผึ้ง พบว่ายังควรต้องมีการพัฒนาปรับปรุงให้ผลิตภัณฑ์นมผงปรุงแต่งกลิ่นรสมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการผลิตดียิ่งขึ้น ดังนี้

1. การหาอัตราส่วนหรือสูตรที่เหมาะสม (optimum formula) ควรใช้แผนการทดลองแบบ CCD (central composite design) ซึ่งมีความเหมาะสม และตรงตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย มากกว่าการใช้แผนการทดลองแบบแฟคทอเรียล (factorial design)
2. ควรมีการศึกษาการคงอยู่ของสารออกฤทธิ์ (10-HDA) ซึ่งเป็นสาระสำคัญในนมผง โดยทำการวิเคราะห์ในผลิตภัณฑ์นมผงปรุงแต่งกลิ่นรส
3. ควรมีการศึกษาปริมาณการบริโภค (dose) ของผลิตภัณฑ์นมผงปรุงแต่งกลิ่นรส
4. ผลิตภัณฑ์นมผงปรุงแต่งกลิ่นรสสามารถดูดซับความชื้นได้เร็วที่อุณหภูมิห้อง ดังนั้นจึงควรมีสารที่สามารถป้องกันการเกาะติด (anticaking agent)